УДК 338.4 DOI: https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2025.34.168
JEL Classification: J 21

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЦІНОВОГО ФАКТОРУ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН НА ПЕРЕРОБНІ ПІДПРИЄМСТВА

Непран А. В., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Ларін В. І., аспірант
Державний біотехнологічний університет

Постановка проблеми. На величину доходів суб'єктів господарювання в аграрному секторі економіки від реалізації продукції тваринництва впливає багато факторів, які діють у різних напрямках. Одним із основних факторів, що визначає доходи від реалізації продукції тваринництва, є ціновий фактор. Особливо це стосується реалізації сільськогосподарських тварин на переробні підприємства. Важливість цінового фактору полягає в тому, що за останні роки в Україні через втрату аграрними підприємствами та господарствами населення ресурсного потенціалу спостерігається тенденція до зниження обсягів виробництва продукції тваринництва. Скорочення пропозиції призвело до негативних тенденцій на ринку м'яса та м'ясопродуктів. Однією із головних причин такого положення є збитковість реалізації сільськогосподарськими підприємствами тварин переробним підприємства. Це становище у значній мірі пояснюється тим, що переробні підприємства та торговельні організації знаходяться в середині та кінці ланцюга створення доданої вартості. Крім того, зростання цін на м'ясні продукти зробили їх недоступними для багатьох верст населення країни. Дослідження структури кінцевої ціни готової продукції та визначення місця аграрних підприємств дозволить обгрунтувати економічні засоби стимулювання збільшення виробництва продукції тваринництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням дослідження впливу цінового фактору на діяльність аграрних підприємств присвячені публікації багатьох вітчизняних дослідників, зокрема Й. Лупенка [1], О. Шпикуляк [2], О. Могильного [3], М. Дихи [4], Л. Бовш [5], І. Ільдус [6], В. Жук [7] та ін. Як відзначав Й. Лупенко, необгрунтованість реалізаційних цін обумовили занепад та збитковість галузі [8, с. 6]. Зменшення обсягів виробництва тваринницької продукції негативно впливає на ринок мяса та м'ясопродуктів. «Скорочення виробництва яловиччини та телятини, — відзначали і високі роздрібні ціни на яловиччину у торгівельній мережі зробили її недоступною для більшості українців [9, с. 16]. Ряд авторів зазначали, що однією із причин скорочення виробництва продукції тваринництва є та обставина, що сучасний ланцюг товароруху продукції тваринництва є невигідним для аграрних підприємств. «Переробники, враховуючи монопольне, — відмічали І. Ільдус та ін., — становище

встановлюють низькі закупівельні ціни, що не забезпечують окупність витрат на вирощування та відгодівлю ВРХ [6, с. 12].

Невирішені складові загальної проблеми. Незважаючи на проведені досліження, невизначеним є кількісна оцінка впливу цінового фактору на доходи аграрних підприємств від реалізації сільськогосподарських тварин на переробні підприємства. Відсутність факторного аналізу не дозволяє встановити, як вплинули ціни на величину доходів аграрних підприємств від реалізації тваринницької продукції. Роблячі висновки про несприятливість цінового фактору для аграрних підприємств, автори (Й. Лупенко, І. Ільдус, М. Диха, О. Могильний та ін.) не оцінюють величину втрат суб'єктів господарювання від зниження цін. У зв'язку із цим досить складно визначити вплив цінового фактору на величину доходів від реаліації продукції тваринництва.

Формулювання цілей статі. Метою статті є статистичний аналіз впливу цінового фактору на доходи суб'єктів господарювання від реалізації сільськогосподарських тварин на переробні підприємства.

Виклад основного матеріалу досліджень. Складовою частиною продовольчого ринку країни є ринок м'яса, складовими частинами якого є ринок м'яса ВРХ, м'яса свиней та м'яса птиці. Від його обсягів та цінової ситуації у значній мірі залежить рівень життя населення та продовольча безпека. Роль даного ринку у значній мірі визначається тим, що м'ясо та м'ясні продукти відносяться до найважливіших продуктів харчування людини.

Основним постачальником сировини для переробних підприємств з виробництва м'яса та м'ясопродуктів залишаються сільськогосподарські підприємства. Питома вага господарств населення на ринку поставок сільськогосподарських тварин залишається досить значною (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяги та структура надходжень живих сільськогосподарських тварин на переробні підприємства України за категоріями господарств за 2020-2024 рр.

Роки	Всього, тис. т	В тому числі за категоріями господарств:			
		Сільськогосподарські підприємства		Господарства населення	
		тис. т	% від загального обсягу	тис. т	% від загального обсягу
1	2	3	4	5	6
Всього					
2020	282,7	272,7	96,5	9,9	3,5
2021	265,2	253,4	95,5	11,8	4,5
2022	318,7	311,6	97,8	7,1	2,2
2023	320,7	310,5	96,8	10,2	3,2
2024	452,5	444,2	98,2	8,3	1,8
Велика рогата худоба					
2020	79,6	69,7	87,6	9,9	12,4
2021	78,9	67,2	85,1	11,8	14,9
2022	65,2	58,1	89,1	7,1	10,9

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5	6
2023	81,4	71,3	87,5	10,2	12,5
2024	74,3	66,1	88,9	8,3	11,1

Джерело: Надходження сільськогосподарських тварин живих на переробні підприємства за відповідні роки. Державна служба статистики України. https://www.ukrstat.gov.ua/

Питома вага сільськогосподарських підприємств в поставках живих тварин на переробні підприємства коливалась в межах 95,6–98,2 %. Дещо нижча частка за реалізацією ВРХ (85,1–89,1 %).Частка господарств населення в поставках живих тварин є незначною. Крім того, в 2024 р. спостерігалася негативна тенденція до скорочення обсягів поставок. Якщо в 2023 р. поставки живих тварин склали 10,2 тис. т, тоді як у 2024 р. вони скоротилися на 1,9 тис. т, або на 18,6 %.

Реалізація сільськогосподарських тварин забезпечує значні доходи суб'єктів господарювання (табл. 2).

Таблиця 2

Доходи від реалізації живих тварин переробним підприємствам за 2020-2024 рр., *млн грн*

	2020	2021	2022	2023	2024
Велика рогата худоба	2545,4	3315,1	2509,0	3912,0	3971,3
Свині	6309,7	6168,4	10851,3	13615,5	14885,7
Птиця	616,3	468,2	669,7	687,3	2795,2

Джерело: Надходження сільськогосподарських тварин живих на переробні підприємства за відповідні роки. Державна служба статистики України. https://www.ukrstat.gov.ua/

Основну частку доходів від реалізації тварин переробним підприємствам становлять реалізація свиней. В 2024 р. питома вага доходів субєктів господарювання від реалізації свиней склала 68,7 % проти 66,6 % у 2020 р. Другою за вагою є реалізація ВРХ. Слід відмітити, що доходи від реалізації птиці займають незначну частку, оскільки основний обсяг вирощування птиці сконцентрований на промислових птахофабриках.

За окремими видами тварин спостерігаються суттєві коливання обсягів доходів. За ВРХ в 2020-2021 р. відбувалося збільшення доходів, тоді як у 2022 р. спостерігалося їх різке скорочення. В 2023 р. доходи зросли на 55,9 %, тоді як у 2024 р. відбулося їх стабілізація. Динаміка доходів за реалізацію свиней мала іншу тенденцію. Після скорочення доходів у 2021 р. в подальшому відбувалося стійка тенденція їх зростання. За птицею спостерігалося різке збільшення доходів у 2024 р. (майже у 4 рази).

Однією із ключових проблем на ринку поставок живих тварин переробним підприємствам залишається недосконалий ціновий механізм розподілу доданої вартості. Аграрні підприємства функціонують на ринку

досконалої конкуренції та знаходяться на першій ланці цього ланцюга. Переробні підприємства у значній мірі є монополістами та встановлюють відносно низькі ціни на живі тварини. Крім того, значну частку доданої вартості отримують підприємства торгівлі, які знаходяться на найвищому рівні даного ланцюга створення доданої вартості.

Ціновий фактор відіграє визначальну роль у стабілізації та розвитку даного ринку. Це стосується передусім формування рівноважних цін попиту і пропозиції. У 2021 р. спостерігалася динаміка значного зростання цін на велику рогату худобу, птицю та свиней (рис. 1).

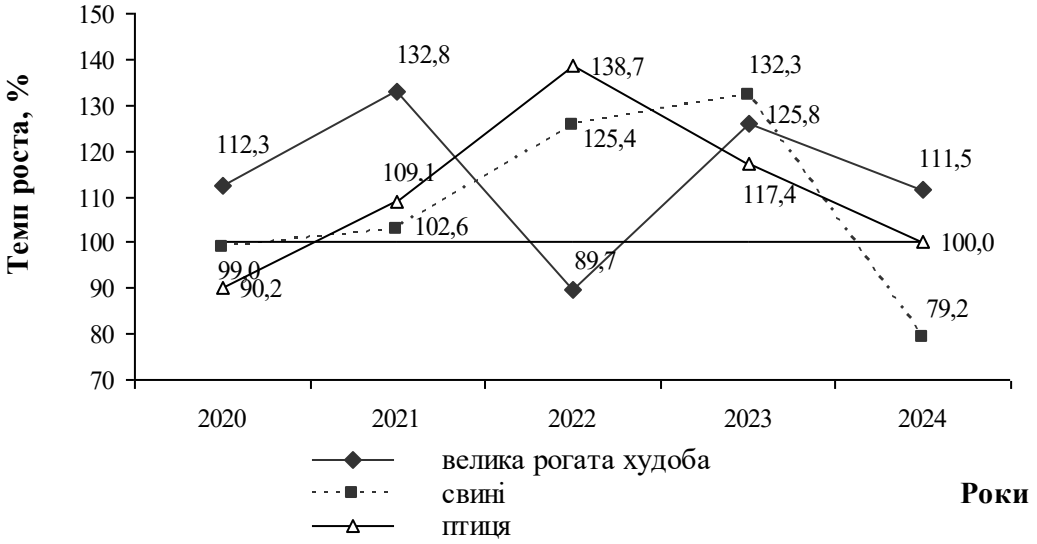

Рис. 1. Динаміка середніх цін купівлі за видами живих сільськогосподарських тварин переробними підприємствами України за 2020–2024 рр, %.

Джерело: Середні ціни купівлі тварин сільськогосподарських живих переробними підприємствами за відповідні роки. Державна служба статистики України. https://www.ukrstat.gov.ua/

Динаміка цін характеризувалася різнонаправленною тенденцією. У 2021 р. найбільшими темпами зростали ціни на велику рогату худобу (32,8 %). В подальшому спостерігалося зростання закупівельних цін переробними підприємствами, але їх динаміка була значно меншою. Ринок свиней характеризувався значними коливаннями. Після відносної стабільності у 2020 та 2021 р. відбулося прискорене зростання цін у 2022 р. (25,7 %) та у 2023 р. (32,3 %). Проте у 2024 р. відбулося значне падіння цін (майже на 20 %). Ринок поставок птиці характеризується більш стійкою ціновою стабільністю. Це пояснюється у значній мірі тим, що основними виробниками птиці є не аграрні підприємства, а птахофабрики, частка яких становить понад 90 % від загальних поставок.

Динаміка цін на сільськогосподарські тварини, які реалізувалися переробним підприємствам, мали суттєві відмінності від варіації цін на готові продукти. Це підтверджується даними табл. 3.

Як свідчать розрахунки, динаміка цін на живі сільськогосподарські тварини за 2020–2024 рр. випереджала темпи зростання цін. Так, лише у 2022 р. темпи зростання цін на велику рогату худобу були меншими порівняно із темпами зростання цін на яловичину. Аналогічна ситуація спостерігалася і за м'ясом свинини та птиці.

Таблиця 3

Динаміка темпів зростання середніх цін купівлі та середніх цін на кінцеву продукції за 2021-2024 рр., %

	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Яловиччина				
Середня ціна купівлі ВРХ	132,8	89,7	125,8	111,5
Середня споживча ціни на яловиччину	107,6	112,3	104,2	112,6
Коефіцієнт випередження	1,23	0,80	1,21	0,99
Свинина				
Середня ціна закупівлі свиней	102,6	125,4	132,3	79,2
Середня споживча ціна на свинину	100,8	108,9	113,5	97,8
Коефіцієнт випередження	1,02	1,15	1,17	0,81
Птиця				
Середня ціна закупівлі птиці	109,1	138,7	117,4	100,0
Середня споживча ціна на птицю	106,2	104,9	104,1	100,3
Коефіцієнт випередження	1,03	1,32	1,13	1,00

Джерело: Середні ціни купівлі тварин сільськогосподарських живих переробними підприємствами за відповідні роки. Державна служба статистики України. https://www.ukrstat.gov.ua/; Індекс споживчих цін за відповідні роки. Державна служба статистики України. https://www.ukrstat.gov.ua/

Важливого значення набуває визначення впливу окремих факторів на зміну доходів від реалізації сільськогосподарських тварин на переробні підприємства. Результати кількісної оцінки впливу фізичного обсягу та цін на зміну доходів від реалізації сільськогосподарських тварин на переробні підприємства наведено в табл. 4.

При реалізації ВРХ ціновий фактор позитивно (крім 2022 р.) позитивно вплинув на збільшення доходів суб'єктів господарювання. В 2021 та в 2024 р. ціновий фактор компенсував втрату доходів від скорочення обсягів реалізації ВРХ переробним підприємствам. Так, у 2024 р. за рахунок зростання цін доходи субєктів господарювання від реалізації ВРХ збільшилися на 401,3 млн грн, що дало можливість компенсувати зменшення доходів від скорочення обсягів реалізації (на 342,1 млн грн). Аналогічна ситуація спостерігалася і в 2021 р. У 2023 р. частка приросту доходів від зростання цін склала 55,4 %.

Аналогічна ситуація спостерігалася і при реалізації свиней та птиці. У 2021 р. вплив цінового фактору забезпечив зростання доходів на 155,5 млн грн. проте за абсолютним розміром він був значно меншим, ніж вплив фізичного

обсягу надходжень тварин (296,8 млн грн), що і обумовило загальне скорочення доходів на 141,3 млн грн. В 2022 ціновий фактор забезпечив зростання доходів на 46,9 %, а у 2023 р. перевищив за абсолютним розміром скорочення доходів від зниження цін. Лише у 2024 р. ціновий фактор негативно вплинув на величину доходів (3914,5 млн грн).

Таблиця 4

Вплив факторів на зміну доходів від реалізації сільськогосподарських тварин на переробні підприємства

Роки	Зміна доходу від реалізації сільськогосподарських тварин, млн грн		
	Всього	В тому числі:	
		за рахунок надходження тварин	за рахунок цін
ВРХ			
2021	+769,7	–20,2	+789,9
2022	806,1	–578,2	–227,9
2023	+1403,0	+625,9	+777,1
2024	+59,2	–342,1	+401,3
Свині			
2021	–141,3	–296,8	+155,5
2022	+4682,8	+2488,0	+2194,8
2023	+2764,3	–556,5	+3320,8
2024	+1270,1	+5184,6	–3914,5
Птиця			
2021	–148,1	–187,1	+39,0
2022	+201,4	+12,3	+189,1
2023	+17,6	–81,2	+98,8
2024	+2107,9	+2108,4	–0,3

Розраховано за: Надходження сільськогосподарських тварин на переробні підприємства за відповідні роки. Державна служба статистики України. https://www.ukrstat.gov.ua/

Раніше встановлено, що основними виробництва ВРХ та птиці є сільськогосподарські підприємства. Тому доцільно детальніше проаналізувати вплив цінового фактору на доходи аграрних підприємств. Розрахунок кількісної оцінки впливу обсягів надходжень тварин та середніх цін на доходи сільськогосподарських підприємств наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Факторний аналіз впливу обсягів надходжень тварин та зміни середніх цін на величину доходів сільськогосподарських підприємств від реалізації тварин переробним підприємствам за 2021-2024 рр.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	2	3	4	5
ВРХ				
Всього	+617,8	–635,2	+1197,1	+113,9
В тому числі за рахунок:				
зміни обсягів надходжень тварин	–81,4	–384,1	+500,6	–248,9

Закінчення табл. 5

1	2	3	4	5
зміни середніх цін реалізації	+699,2	–251,1	+696,5	+362,8
	Птиці			
Всього	–148,1	+198,1	+20,9	+2107,9
В тому числі за рахунок:				
зміни обсягів надходжень тварин	–187,1	+12,3	–80,8	+2108,2
зміни середніх цін реалізації	+39,0	+185,8	+101,7	–0,3

Розраховано за: Надходження сільськогосподарських тварин на переробні підприємства за відповідні роки. Державна служба статистики України. https://www.ukrstat.gov.ua/

В 2024 р. ціновий фактор компенсував втрати доходів сільськогосподарських підприємств від скорочення обсягів реалізації ВРХ на перебні підприємства. Це дозволило забезпечити приріст доходів аграрних підприємств на 113,9 млн грн. В 2023 р. зростання цін забезпечило приріст 58,2 % загального обсягу доходів. При цьому приріст доходів за рахунок підвищення цін набув найбільшого значення (696,5 млн грн). В 2021 р. ціновий фактор компенсував втрати доходів аграрних підприємств від скорочення обсягів надходжень тварин.

Дещо інша ситуація складалася при реалізації птиці. В 2021 р. приріст доходів аграрних підприємств за рахунок ціни був за абсолютним значенням значно меншим (39,0 млн грн) проти кількісного фактору (-187,1 млн грн), що в кінцевому випадку обумовило скорочення доходів на 148,1 млн грн. В 2022 та 2023 р. ціновий фактор визначав приріст доходів аграрних підприємств. Проте у 2024 р. через незначне скорочення цін дія цінового фактору обумовила скорочення доходів аграрних підприємств, проте за обсягом впливу він був незначним (-0,3 млн грн).

Висновки. Проаналізовано динаміку цін та визначено вплив цінового фактору на величину доходів суб’єктів господарювання від реалізації сільськогосподарських тварин переробним підприємствам. На основі розрахунків встановлено, що за ВХР ціновий фактор був визначальним у зростанні доходів. Так, у 2024 р. приріст доходів від реалізації тварин на переробні підприємства становив 401,3 млн грн, що за абсолютним значенням значно перевищувало втрати доходів від реалізації тварин (-342,1 млн грн). У 2023 р. питома вага приросту доходів за рахунок цінового фактору склала 696,5 млн грн, або 55,4 %. При реалізації свиней ціновий фактор негативно вплинув на доходи суб’єктів господарювання лише у 2024 р. (-3914,5 млн грн). Аналогічна ситуація спостерігалася і для аграрних підприємств. В 2023 р. за рахунок зростання цін приріст доходів аграрних підприємств від реалізації ВРХ переробним підприємствам склав 58,2 %. В 2024 р. приріст доходів за рахунок цінового фактору забезпечив загальний приріст (113,8 млн грн). В той же час при реалізації птиці ціновий фактор практично не вплинув на доходи сільськогосподарських підприємств.

Перелік посилань

1. Лупенко Й. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г. *Підприємницька діяльність в аграрній сфері економіки*: монографія/ за ред. М. Й. Маліка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 208 с.

2. Шпикуляк О. Г., Малік М. Й., Кравченко С. А., Забуранна Л. Організаційно-економічне забезпечення розвитку субєктів підприємництва в сільському господарстві в умовах воєнного стану. *Економіка АПК. Київ. 2024.* № 2, Т. 31. С. 61–70.

3. Могильний О. М. *Аграрний сектор України: сировинна пастка*: монографія. Частина ІІ. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2024. 332 с.

4. Диха М. В., Диха В. В. Інструменти хеджування в управлінні ціновими ризиками (на прикладі аграрного і енергетичного ринків України). *Економіка України.* 2024. № 3(748). С. 19–36.

5. Бовш Л. А., Расулова А. М., Гопкало Л. М., Расулов Р. А., Мулудж К. Міжгалузева адаптація фермерських господарств України в умовах війни. *Вісник аграрної науки Причорноморя.* 2024. № 1(28). С. 52–65.

6. Ільдус І., Недашківський В., Голембівський С., Артімонова І., Присяжнюк Н. Проблеми та перспективи функціонування агропродовольчих ланцюгів у м’ясному скотарстві України. *Економічний аналіз.* 2024. Т. 34. № 2. С. 9–19.

7. Жук В. М. *Реалізація спроможностей інституціональної теорії для забезпечення сталого й конкурентоспроможного розвитку агробізнесу й сільських територій повоєнної України в умовах євроінтеграції*. Київ: ННЦ "ІАЕ", 2025. 47 с.

8. Лупенко Ю.О., Копитець Н.Г. *Цінова ситуація на ринках основних видів м’яса*. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2024. 56 с.

9. Kopytets N. Hr., Voloshyn V. M. The role of households in beef production in Ukraine. Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Series II: Forestry, Wood Industry, Agricultural Food Engineering. 2021. Vol. 14(63), No. 2. P. 119-128. https:/doi.org/10.31926/but.fwiafe.2021.14.63.211.

Reference

1. Lupenko, J. O., Malik, M. J., Shpykuliak, O. H. (2023), *Entrepreneurial activity in the agricultural sector of the economy* [Pidpryiemnyts'ka diial'nist' v ahrarnij sferi ekonomiky]/ M. J. Malika, Kyiv: NNTs «IAE», 208 p.

2. Shpykuliak, O. H., Malik, M. J., Kravchenko, S. A., Zaburanna, L. (2024), Organizational and economic support for the development of business entities in agriculture under martial law [Orhanizatsijno-ekonomichne zabezpechennia rozvytku subiektiv pidpryiemnytstva v sil's'komu hospodarstvi v umovakh voiennoho stanu], *The economy of the agro-industrial complex*, No. 2, T. 31, P. 61–70.

3. Mohyl'nyj, O. M. (2024), *Ukraine's agricultural sector: a raw material trap* [Ahrarnyj sektor Ukrainy: syrovynna pastka: monohrafiia], Part II, Kyiv: NNTs «IAE», 332 p.

4. Dykha, M. V., Dykha, V. V. (2024), Hedging instruments in price risk management (using the example of the agricultural and energy markets of Ukraine)

[Instrumenty khedzhuvannia v upravlinni tsinovymy ryzykamy (na prykladi ahrarnoho i enerhetychnoho rynkiv Ukrainy)], *Economy of Ukraine*, No.3(748), P. 19–36.

5. Bovsh, L. A., Rasulova, A. M., Hopkalo, L. M., Rasulov, R. A., Muludzh, K. (2024), Inter-sectoral adaptation of Ukrainian farms in wartime conditions [Mizhhaluzeva adaptatsiia fermers'kykh hospodarstv Ukrainy v umovakh vijny], *Bulletin of Agricultural Science of the Black Sea Region,* No.1(28), P. 52–65.

6. Il'dus, I., Nedashkivs'kyj, V., Holembivs'kyj, S., Artimonova, I., Prysiazhniuk, N. (2024), Problems and prospects of the functioning of agri-food chains in beef cattle breeding in Ukraine [Problemy ta perspektyvy funktsionuvannia ahroprodovol'chykh lantsiuhiv u m'iasnomu skotarstvi Ukrainy], *Economic analysis,* T. 34,No.№ 2, P. 9–19.

7. Zhuk, V. M. (2025), *Implementation of the capabilities of institutional theory to ensure sustainable and competitive development of agribusiness and rural areas of post-war Ukraine in the context of European integration* [Realizatsiia spromozhnostej instytutsional'noi teorii dlia zabezpechennia staloho j konkurentospromozhnoho rozvytku ahrobiznesu j sil's'kykh terytorij povoiennoi Ukrainy v umovakh ievrointehratsii], Kyiv: NNTs "IAE", 47 p.

8. Lupenko, Yu.O., Kopytets', N.H. (2024), *Price situation on the markets of the main types of meat* [Tsinova sytuatsiia na rynkakh osnovnykh vydiv m'iasa], Kyiv: NNTs «IAE», 56 p.

9. Kopytets, N. Hr., Voloshyn, V. M. (2021), The role of households in beef production in Ukraine, *Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Series II: Forestry, Wood Industry, Agricultural Food Engineering*, Vol. 14(63), No. 2. P. 119-128. https:/doi.org/10.31926/but.fwiafe.2021.14.63.211.

РЕФЕРАТИ ABSTRACT

УДК 331.108, JEL Classification: J 21

Непран А. В.. Ларін В. І. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЦІНОВОГО ФАКТОРУ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН НА ПЕРЕРОБНІ ПІДПРИЄМСТВА

Мета. Статистичний аналіз впливу цінового фактору на доходи суб'єктів господарювання від реалізації сільськогосподарських тварин на переробні підприємства. ***Методика дослідження***. Для досягнення мети застосовувалися статистичні методи дослідження: індексний метод – при визначенні динаміки зростання цін, методи факторного аналізу – при обчисленні впливу окремих факторів на доходи від реалізації аграрної продукції. ***Результати***. В статті зроблений кількісний аналіз впливу окремих факторів на зміну доходів від реалізації аграрної продукції сільськогосподарськими товаровиробниками. Встановлено, що при реалізації ВРХ ціновий фактор позитивно (крім 2022 р.) позитивно вплинув на збільшення доходів суб'єктів господарювання. В 2021 та в 2024 р. ціновий фактор компенсував втрату доходів від скорочення обсягів реалізації ВРХ переробним підприємствам. Так, у 2024 р. приріст доходів від реалізації тварин на переробні підприємства становив 401,3 млн грн, що за абсолютним значенням значно перевищувало втрати доходів від реалізації тварин (-342,1 млн грн). Аналогічна ситуація спостерігалася і в 2021 р. У 2023 р. частка приросту доходів від зростання цін склала 55,4 %. В той же час при реалізації птиці ціновий фактор практично не вплинув на доходи сільськогосподарських підприємств. ***Практична значимість***. Отримані результати кількісного аналізу впливу факторі вна зміну доходів від реалізації аграрної продукції можуть бути використані при обгрунтуванні розмірів державної допомоги сільськогосподарським товаровиробникам, які спеціалізуються на виробництві продукції тваринництва.

Ключові слова: ціновий фактор, доходи від реалізації продукції сільського господарства, темп зростання цін.

UDC 331.108, JEL Classification: J 21

Nepran A., Larin V. STATISTICAL ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF THE PRICE FACTOR ON THE FORMATION OF INCOME FROM THE SALE OF AGRICULTURAL ANIMALS TO PROCESSING ENTERPRISES

The purpose is a statistical analysis of the impact of the price factor on the income of business entities from the sale of farm animals to processing enterprises. ***Research methodology***. To achieve the goal, statistical research methods were used: the index method - when determining the dynamics of price growth, factor analysis methods - when calculating the impact of individual factors on income from the sale of agricultural products. ***Results***. The article provides a quantitative analysis of the impact of individual factors on changes in income from the sale of agricultural products by agricultural producers. It was found that when selling cattle, the price factor had a positive (except for 2022) positive effect on the increase in income of business entities. In 2021 and 2024, the price factor compensated for the loss of income from the reduction in the volume of sales of cattle to processing enterprises. Thus, in 2024, the increase in income from the sale of animals to processing enterprises amounted to UAH 401.3 million, which in absolute terms significantly exceeded the loss of income from the sale of animals (-342.1 million UAH). A similar situation was observed in 2021. In 2023, the share of income growth from price increases was 55.4%. At the same time, when selling poultry, the price factor had practically no effect on the income of agricultural enterprises. **Practical significance**. The obtained results of the quantitative analysis of the influence of factors on the change in income from the sale of agricultural products can be used to justify the amount of state aid to agricultural producers specializing in the production of livestock products.

Keywords*:* price factor, income from the sale of agricultural products, price growth rate.

Відомості про авторів / About the Authors

Непран Андрій Володимирович – канд. екон. наук, доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, доцент кафедри економіки і підприємництва, м. Харків, Україна; e-mail: nepranxtei@gmail.com; ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8329-7123/ Моб. 0975460122 .

Nepran Andrey Vladimirovich – Candidate of Science (Economics), Associate Professor, Kharkiv National Automobile and Highway University, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkiv, Ukraine.

Віктор Іванович Ларін - аспірант спеціальності 073 «Менеджмент», Державний біотехнологічний університет, м.Харків, вул Алчевських 44; e-mail: larin.v3103@gmail.com; https://orcid.org/0009-0006-3260-0838.

Viktor Larin - Postgraduate student of specialty 073 “Management”, State Biotechnological University, 44 Alchevskikh str., Kharkiv, Ukraine e-mail: larin.v3103@gmail.com; ORCID: https://orcid.org/0009-0006-3260-0838.